

PROTOKOLL

fra

møte i Omsetningsrådet

mandag 31. oktober 2016 kl. 10:00

i

Landbruksdirektoratet

Møtet hevet kl 11:50

Til stede:	Björg Tørresdal, Lars Petter Bartnes, Arne Lofthus (varamedlem for Ann Merete Furuberg), Kristin Taraldsrud Hoff, Ann Elise Hildebrandt (varamedlem for Jan-Egil Pedersen), Anne Jødahl Skuterud, Sigrid Helland, Bjørn-Ole Juul-Hansen, Sveinung Svebestad, Trond Reierstad og Vibeke Andersen
Forfall:	Ann Merete Furuberg og Jan-Egil Pedersen
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Elsebeth Hoel, Ida Louise Bjonness, Siv Heia Uldal, Bjørn Skjeppe, Lise Wirstad Dynna, Merete Longva Bjerke, Hege Heiberg og Anders Leine

Saksliste

065/16	Godkjenning av innkalling og dagsorden	2
066/16	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	4
067/16	Orientering fra markedsregulator	6
068/16	Møteplan Omsetningsrådet 1. halvår 2017	8
069/16	Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2017	9
070/16	Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2016	14
071/16	Korn - søknad om prosjektmidler til faglige tiltak	17
072/16	Kvotordningen for melk - Omsetningsrådets rolle ved finansiering, årsrapportering og avgivelse av regnskap	20
073/16	Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 31.10.2016	24
074/16	Egg og fjørfe – støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU	26

Saksnr.: 065/16	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 16/60217-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er også lagt inn i det elektroniske arbeidsrommet. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden ble også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 066/16	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.: 16/60217-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 13.09.2016 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 067/16	Sektor: Korn, egg, kjøtt, fjørfekjøtt og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 16/60217-3

Møtebehandling

Korn: I tillegg til en kort orientering om markedssituasjonen i kornsektoren, informerte Anne Jødahl Skuterud om situasjonen i kornmarkedet. Med utgangspunkt i at Strand Unikorn har bygget lager av norsk korn over noe tid, har kornhandlerne kommet til enighet om å bruke lagerdata direkte fra aktørene for å sikre avsetningen av norsk korn. Bransjen signerte samtidig på en erklæring om at dagens markedsordning for korn med Norske Felleskjøp som markedsregulator er ønsket videreført.

Etter spørsmål reist av Landbruks- og matdepartementet, har Felleskjøpet Agri (FKA) og Felleskjøpet Rogaland Agder (FKRA) reforhandlet avtalen dem imellom om handel med norsk korn, slik at FKRA kan handle også med andre enn FKA.

Skissen som er lagt knyttet til bruk av lagerdata for å sikre omsetningen av norsk korn, vil bli diskutert i bransjemøte, deretter i NFK før ev. forslag til endringer av regelverk legges fram for OR.

For sektorene melk og kjøtt, egg og fjørfekjøtt orienterte henholdvis Reierstad og Svebestad om markedssituasjonen. Presentasjonene ble deretter enstemmig tatt til orientering.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Anne Jødahl Skuterud
- Kjøtt, egg og fjørfekjøtt Sveinung Svebestad
- Melk Trond Reierstad

Presentasjonene fra Trond Reierstad er lagt ut i det elektroniske arbeidsrommet. De øvrige orienterte kun muntlig.

Saksnr.: 068/16	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Møteplan Omsetningsrådet 1. halvår 2017	Saksnr.: 16/50755-1

Beskrivelse

I tabellen under foreslås møtedatoer for Omsetningsrådet i første halvår 2017. Møtedatoene er sjekket mot landbrukets aktivitetskalender.

Dato	Aktuelle saker
Fredag 17. februar	Forbehold om at møtet kan bli avlyst, avhenger av saksmengde og -viktighet
Onsdag 5. april	Regnskap for 2016 for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse m.m.
Tirsdag 9. mai	Regnskap og årsmelding for 2016 for Omsetningsrådet (eventuelt telefonmøte)
Torsdag 22. juni	Satser i markedsreguleringen 2017 Maksimalsats omsetningsavgift korn 2017/2018 Ev. endringer i omsetningsavgiftene for 2. halvår 2017 Satser priskompensasjon, skilling egg, 2. halvår 2017

Alle møtene holdes i lokalene til Landbruksdirektoratet og starter kl. 10.00. Eventuelle telefonmøter starter kl. 08.30.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Møtebehandling

Datoene for møtene i april og juni ble endret. Enstemmig vedtak.

Vedtak

Følgende møtedatoer fastsettes for Omsetningsrådet for 1. halvår 2017:

- Fredag 17. februar kl. 10.00, kl 08.30 dersom telefonmøte
- Fredag 7. april kl. 10.00
- Tirsdag 9. mai kl. 10.00, kl 08.30 dersom telefonmøte
- Fredag 23. juni kl. 10.00

Saksnr.: 069/16	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2017	Saksnr.: 16/57104-2

Beskrivelse

Fastsettelse av satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2017.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6 fastsatt av Omsetningsrådet 01.12.2009 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr.1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA datert 6. oktober 2016.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende satser for prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder i 2017:

Yoghurt	kr	5,50	per kg
Hvitost	kr	25,00	per kg
Smør	kr	5,00	per kg
Smelteost	kr	0,00	per kg

Melk - Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i 2017

Tine SA foreslår satser ved salg av meieriprodukter til spesialmarkeder i 2017 i brev av 6. oktober 2016. Tine foreslår uendrede satser sammenlignet med satsene for 2016.

Beregning

I henhold til §4-6 i retningslinjene for markedsregulering av melk og melkeprodukter kan det ytes prisnedskrivning i forbindelse med salg av visse norske melkeprodukter til spesialmarkeder. Følgende varegrupper er omfattet av ordningen; yoghurt, smør, ost og smelteost. Det gis prisnedskrivning etter en sats per kg for solgt vare.

Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriser markedsregulator benytter i spesialmarkeder. For å vurdere markedsregulators forslag har Landbruksdirektoratet for ost benyttet tyske og nederlandske priser og vurdert disse i forhold til markedsregulators forslag til satser. For smør har Landbruksdirektoratet benyttet priser fra Tyskland, Nederland og Oceania. For yoghurt har Landbruksdirektoratet benyttet gjennomsnittlig cif importpris på fruktyoghurt.

De totale kostnadene til prisnedskrivning i spesialmarkeder utgjorde i 2015 6 390 858 kroner. Det ble utbetalt prisnedskrivning på grunnlag av et salg på totalt 600 988,5 kg. Kvantaene fordelte seg slik:

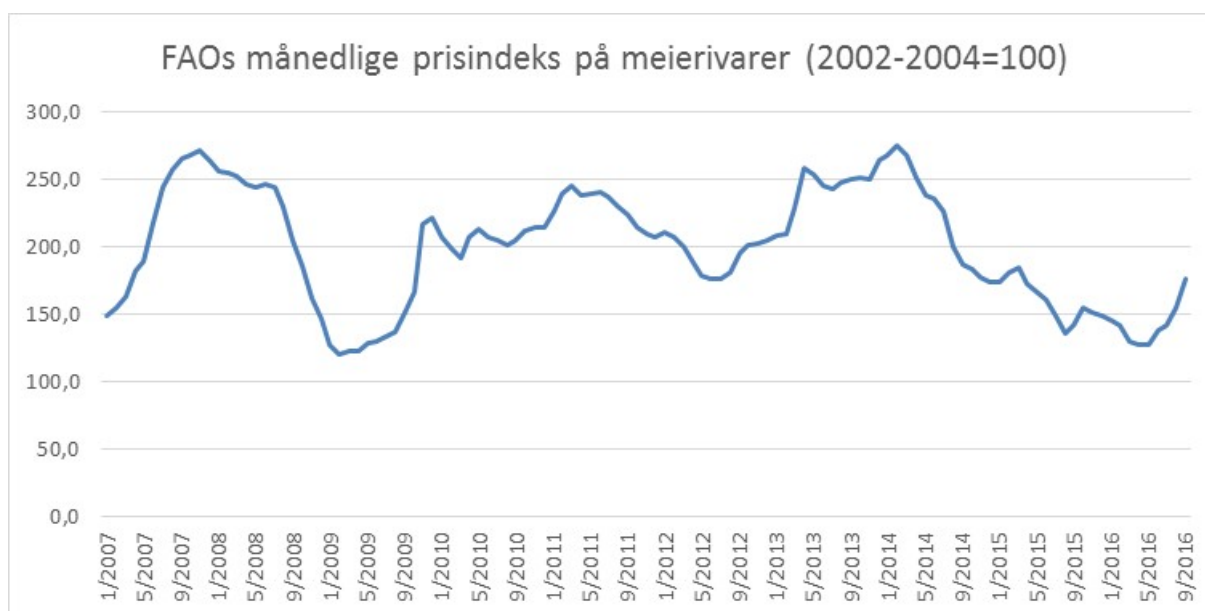
Yoghurt	321 958,9 kg
Hvitost	279 029,6 kg
Smør	0 kg
Smelteost	0 kg

Informasjon om salg til spesialmarkeder i 2016 vil først foreligge våren 2017, etter at oppgaven for 2016 er sendt inn.

Landbruksdirektoratets vurdering

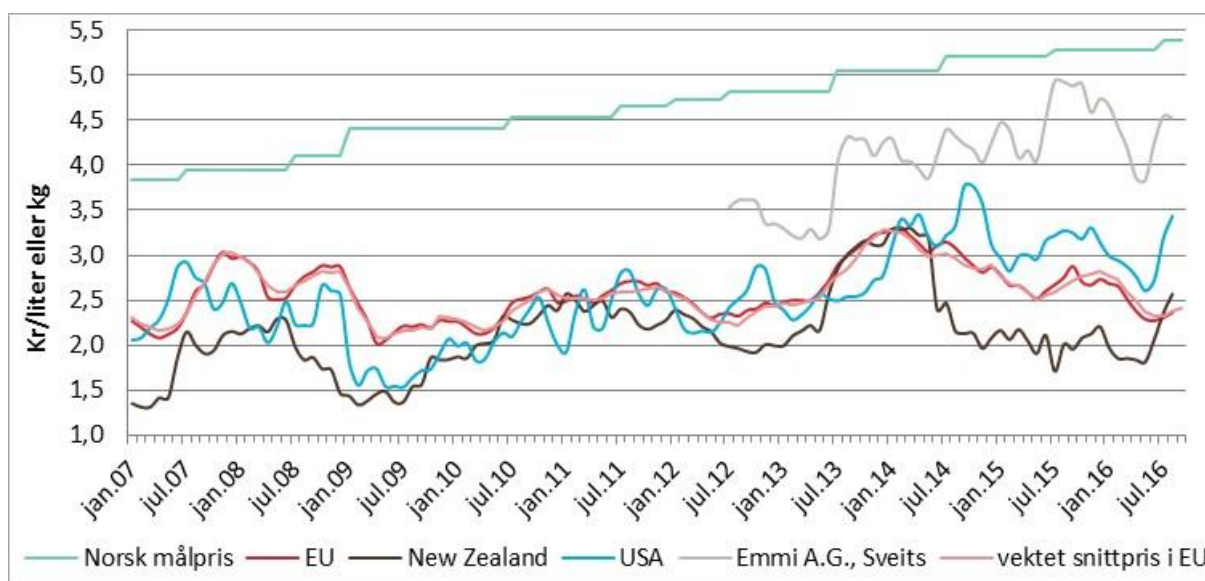
Omsetningsrådets arbeidsutvalg signaliserte i 2007 at satsene for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder ikke bør økes, men beholdes stabile eller reduseres. Satsene ble økt for både yoghurt, hvitost og smør for 2016, etter flere år med uendrede satser.

Verdensmarkedsprisene på meieriprodukter var historisk sett høye i 2007. I 2008 ble prisene betydelig redusert, og de holdt et svært lavt nivå i 2009. I perioden fra 2009 til 2014 steg prisene. I 2015 og første halvdel av 2016 har prisene vært svært lave igjen. På sommeren og høsten 2016 viser prisene tendenser til økning. Se figuren under.



Hvordan vil markedet utvikle seg fremover? Balansen i det internasjonale markedet for meierivarer er skjør. En liten overvekt av varer på tilbudssiden kan få stor effekt på prisene, jf. situasjonen i 2015 og første halvdel av 2016. EU har iverksatt tiltak for å redusere produksjonen av melk, i tillegg synes det som oppstarten av melkeproduksjonssesongen i New Zealand og Australia viser et noe lavere produksjonsnivå enn de siste årene. Dette tyder på at prisene vil stige noe i tiden som kommer. EU har store lagre av skummetmelkpulver som har vært kjøpt inn på intervensjonsordningen, dette skal selges tilbake i markedet og vil således kunne dempe økningen i prisen på skummetmelkpulver.

Prisen på melk som produsenter får fra selskaper i EU og fra Fonterra i New Zealand er redusert i første kvartal i 2016, men har deretter økt, jf. figuren under. Prisene har økt mer i New Zealand enn i EU.



Pris til produsent på melk i forskjellige land og norsk målpris frem til juli 2016, kilde internasjonale priser: www.milkprices.nl, kilde vektet snittpris i EU: Milk Market Observatory

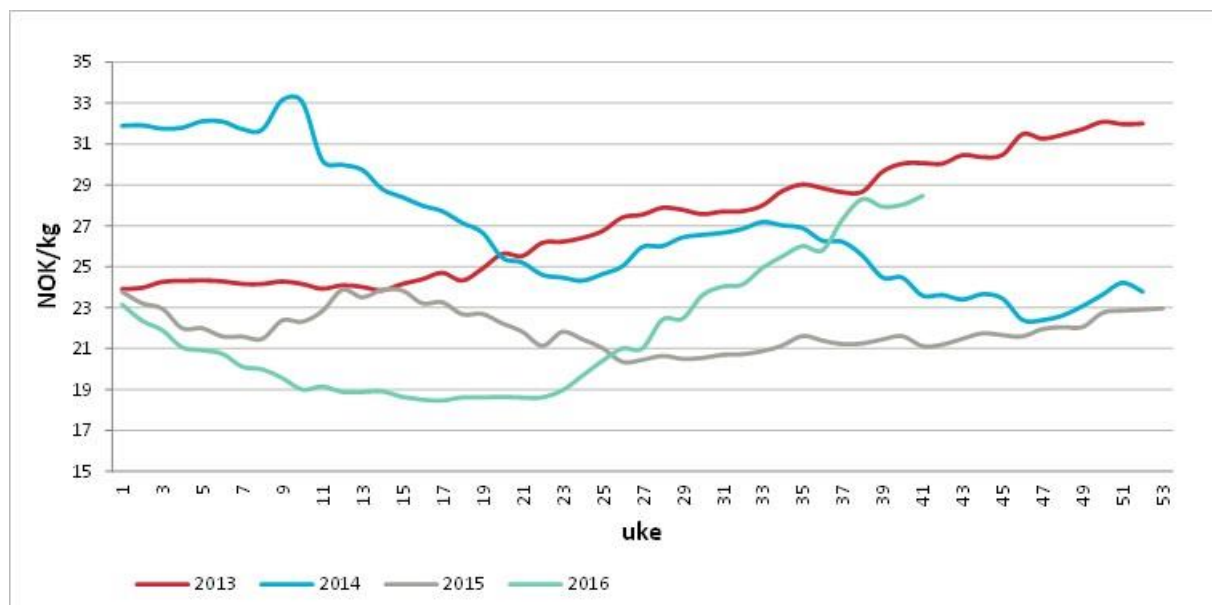
Ost

Satsen for hvitost ble økt med kr 3,00 per kg fra 2009, og var uendret frem til 2016, da den ble økt med 7 kr per kg til 25 kr per kg. I 2016 økte norsk pris på ost til storhusholdningsmarkedet med 4 prosent, ifølge Tine.

Prisene på gouda i Tyskland er i 2016 vesentlig lavere enn i 2015 frem til juni –juli, mens de har steget betydelig etter sommeren og ligger vesentlig høyere enn i 2015 i høstmånedene for de markedene Landbruksdirektoratet følger med på. Siden juli har prisen på tysk gouda steget kraftig. Tysk pris på gouda har steget mer enn gjennomsnittlig prisstigning for gouda i EU, og den tyske prisen er på et høyere nivå enn gjennomsnittet i EU. Per oktober er gjennomsnittsprisen i EU for gouda på i overkant av 25 kr per kg, mens prisen på tysk gouda er i underkant av 29 kr per kg.

Landbruksdirektoratet har fått dokumentasjon fra Tine som viser at prisforskjellen mellom norsk pris og verdensmarkedspris for tysk gouda er større enn 25,00 kr per kg, som er Tines forslag til sats for 2017. Landbruksdirektoratet anbefaler derfor at Tines vurdering om å videreføre satsen for ost, støttes.

Grafen under viser utviklingen i prisen på tysk Gouda foregående år og hittil i 2016.



Engrospris på gouda fra Tyskland, kilde: www.milchwirtschaft.de

Smør

Satsen på smør ble satt til null i 2013 og var uendret fram til 2016, da satsen ble økt til 5,00 kr per kg. Tine foreslår å videreføre denne satsen for 2017. Tine opplyser at norsk pris på smør til storhusholdningsmarkedet har økt med 2,5 prosent i 2016.

Prisnivået internasjonalt på de priser Landbruksdirektoratet følger med på har variert i 2016 fra 27 kr per kg til nesten 38 kr per kg FOB. Prisforskjellen mellom norsk pris og

internasjonale priser er likevel større enn nivået på foreslått prisnedskrivningssats. Landbruksdirektoratet anbefaler derfor Tines forslag til sats for smør for 2017.

Yoghurt

Når det gjelder yoghurt, ble satsen økt med 1,25 kr per kg til 5,50 kr per kg fra 2016. Tine foreslår å videreføre denne satsen for 2017. Tine opplyser at norsk pris på yoghurt har økt med 1,5 prosent i 2016.

For yoghurt kan en ikke følge prisutviklingen på verdensmarkedet på samme måte som for skummetmelkpulver, ost og smør, siden pris på yoghurt ikke noteres på børs. Landbruksdirektoratet har derfor sett på gjennomsnittlig cif importpris ved import til Norge, og brukt denne som en referansepris på verdensmarkedets pris. Gjennomsnittlig cif importpris for import av fruktyoghurt på kapittel 4 i tolltariffen var på 16,08 kr per kg i 2014, mens den var på 17,88 kr per kg i 2015. De første åtte månedene av 2016 var tilsvarende cif importpris på yoghurt på 19,87 kr per kg.

Til tross for økt pris på importert yoghurt, er det Landbruksdirektoratets vurdering at forskjellen mellom norsk pris og pris på verdensmarkedet er større enn foreslått sats på kr 5,50 per kg. Landbruksdirektoratet mener derfor at satsen på yoghurt kan videreføres i tråd med Tines forslag.

Smelteost

Satsen på smelteost ble satt til null i 2009 og har ikke vært endret etter dette tidspunkt. Det ble ikke omsatt smelteost innenfor ordningen i 2015. Tine foreslår ingen endringer i satsen for smelteost for 2016. Landbruksdirektoratet har ingen bemerkninger til dette.

Konklusjon

Landbruksdirektoratet anbefaler med dette Tines forslag til satser for prisnedskrivning av meieriprodukter ved salg til spesialmarkeder i 2017.

Tabellen under viser en oversikt over satsene i 2013, 2014, 2015, 2016 og foreslåtte satser for 2017.

	2013	2014	2015	2016	2017
	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg	kr/kg
Yoghurt	4,25	4,25	4,25	5,50	5,50
Hvitost	18,00	18,00	18,00	25,00	25,00
Smør	0,00	0,00	0,00	5,00	5,00
Smelteost	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Saksnr.: 070/16	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2016	Saksnr.: 16/24062-9

Beskrivelse

Nortura SA har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for andre halvår 2016. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura SA av 27. september 2016

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsreguleringen av egg for andre halvår 2016:

*Reguleringstiltak og
varegruppe*

Satser i øre per kg 2. halvår 2016

Kjølelagring per uke

Egg	7,4
Heleggpulver	9,1

Fryselagring per måned

Heleggmasse	17,9
Eggehvite	17,0

Egg - Satser for markedsregulering 2. halvår 2016

Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren andre halvår 2016 er det ikke lagt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Endring av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Norturas engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for andre halvår 2016 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 18,51	(18,32)
Heleggmasse	kr 35,74	(35,49)
Heleggpulver	kr 122,98	(121,84)
EGGEHVITE	kr 29,29	(29,04)

Priser for første halvår 2016 i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveing av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 1,47 prosent per år for andre halvår 2016. For første halvår 2016 var rentesatsen på 1,44 prosent per år.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. Gjennom hele 2016 har det vært lavt reguleringslager av egg og derfor har det ikke vært nødvendig å leie andre lager for Nortura enn hos Cooling Partner. Nortura regner med at lagersituasjonen kommer til å holde seg stabil gjennom resten av 2016 og at det derfor ikke vil være nødvendig med eksterne lagre for hele dette året.

Håndteringskostnaden for egg er kr 37,00 per pall (samme som for første halvår) og fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Det lagres ca. 630 kg på en pall, mot 520 kg tidligere. Lagerleien er kr 34,00 per pall per uke (samme som for første halvår).

Lagerleien gir følgende lagringskostnader per kg egg per uke:

Håndtering:	3 700 øre/ 4/ 630 kg =	1,5 øre per kg per uke
Lagerleie:	3 400 øre/ 630 kg =	5,4 øre per kg per uke
Lagerkostnader per kg per uke:		6,9 øre per kg per uke

Kostnaden er uendret sammenlignet med første halvår 2016.

Kjøle- og fryselagring

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering.

Sammenlignet med satsene for kjølelagring i første halvår 2016 er det foreslått uendret sats for egg og en oppgang på 0,1 øre per kg for heleggpulver. For satsene for fryselagring er det foreslått en oppgang på 0,1 øre per kg for både heleggmasse og eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke

Egg	7,4 øre per kg (7,4 øre per kg)
Heleggpulver	9,1 øre per kg (9,0 øre per kg)

Fryselagring per måned

Heleggmasse	17,9 øre per kg (17,8 øre per kg)
Eggehvite	17,0 øre per kg (16,9 øre per kg)

Satser for første halvår 2016 i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis.

Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser i markedsreguleringen for egg andre halvår 2016.

Saksnr.: 071/16	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Korn - søknad om prosjektmidler til faglige tiltak	Saksnr.: 16/56070-3

Beskrivelse

Norske Felleskjøp søker om midler til Nibio-prosjektet «Tilpasningsstrategier for kornproduksjon i et fremtidig, våtere klima» med kortnavnet Optikorn, som vil pågå i perioden 2017-2021.

Det søkes om kr 100 000 per år i fire år, til sammen kr 400 000. Styret i Norske Felleskjøp har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 19.09.2016, og foreslår at Omsetningsrådet bevilger det aktuelle beløpet. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra Norske Felleskjøp om midler for 2017.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 pkt 3 og § 3, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 hjemlet i lov av 1936-07-10 nr . 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Prosjektet finansieres som fremlagt i saksinnstillingen.

Vedlegg

Brev fra Norske Felleskjøp av 28.09.2016.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges det til Norske Felleskjøp til faglige tiltak i 2017, inntil 100 000 kroner til prosjektet Tilpasningsstrategier for kornproduksjon i et fremtidig, våtere klima (Optikorn).

Korn - søknad om prosjektmidler til faglige tiltak

I brev av 28.09.2016 søker NFK om midler til Nibio-prosjektet «Tilpasningsstrategier for kornproduksjon i et fremtidig, våtere klima». Styret i Norske Felleskjøp behandlet søknaden i 19.09.2016 og foreslår at Omsetningsrådet bevilger kr 400 000 fordelt på kr 100 000 per år i fire år.

Prosjektet går i perioden 2017-2021 med ei samla kostnadsramme på 8,7 mill. kroner. Prosjektet skal være direkte rettet mot å styrke norsk kornproduksjon for framtida, spesielt med tanke på klimaendringer som vil gi økt risiko for større nedbørsmengder.

Prosjektet er et samarbeid mellom Yara Norge AS, Miljøkalk AS, Norske Felleskjøp SA, Kverneland AS, Norgesfôr AS, Fylkesmannen i Vestfold, Norsk Landbruksrådgiving (NLR), Norges miljø- og biovitenskapelige universitet(NMBU)og Christian-Albrechts Universität – (Kiel).

Prosjektet har følgende delmål:

- Utvikle strategier for å forbedre jordas struktur og infiltrasjonsevne
- Dokumentere sammenhenger mellom dreneringsgrad og avlingsmengde på kornarealer
- Utvikle gjødslingsstrategier til korn, tilpasset et våtere klima, for å redusere avlingstap og tap av næring til luft og vann
- Utvikle veiledningsverktøy for tiltak i kornåker etter vannmetningsperioder
- Beregne lønnsomheten til de ulike tilpasningsstrategiene

En forutsetning for prosjektet, er at næringsaktører medvirker med minst 20 % av kostnadene.

Følgende plan er lagt for finansiering, som også er en forutsetning for Omsetningsrådet sitt vedtak om å bevilge midler til prosjektet:

Finansieringsplan	Sum
Yara Norge AS	440
MiljøKalk	400
Norske Felleskjøp	400
Kverneland	300
Fylkesmannen i Vestfold	100
Norgesfôr	100
Nibio m-fl.	6960
Totalt	8700

Følgende kostnadsplan er en del av prosjektplanen. Posten annet på kr 1 264 000 som skal belastes NIBIO er ikke detaljert spesifisert, men ved nærmere gjennomgang vil dette være til bl.a. dekking av reiseutgifter, møtevirksomhet, og videoproduksjon.

Kostnadsplan	Lønn m.m.	Utstyr	Annet	
NIBIO	5811	120	1264	7195
NMBU	165			165
NLR	938			938
KIEL	400			400
				8698

Landbruksdirektoratets vurdering

Av søknaden av 28.09.16 med tilhørende prosjektbeskrivelse blir det framhevet at prosjektet blir vurdert til å være egnet til å styrke norsk kornproduksjon i framtida. Sannsynligheten for klimaendringer vil skje er vitenskapelig dokumentert og prosjekt som dette er svært viktige for å kunne ha mulighet til å være istand til å håndtere utfordringer, som i dette tilfellet økt nedbør. Prosjektet er derfor etter Landbruksdirektoratets vurdering i tråd med formålet i omsetningsloven om å styrke omsetningen av landbruksvarer.

Landbruksdirektoratet anbefaler at søknaden om bevilgning av 100 000 kroner for 2017 innvilges.

Saksnr.: 072/16	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Kvotordningen for melk - Omsetningsrådets rolle ved finansiering, årsrapportering og avgivelse av regnskap	Saksnr.: 16/39047-2

Beskrivelse

Mellomfinansiering av kvoteordningen for melk er fra 2003 finansiert med midler fra omsetningsavgiften på melk. Fra 2006 er også administrasjonskostnadene for ordningen finansiert av rådet. Ordningen forvaltes av direktoratet etter forskrift fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. I jordbruksoppkjørene legges viktige rammer for ordningen. I henhold til omsetningsloven skal midler fra omsetningsavgiften og overproduksjonsavgiften, som begge godskrives fondet for melk, kun brukes etter vedtak i Omsetningsrådet (OR). Avgiftsmidlene regnes som ikke-statlige. Omsetningsrådet avlegger sitt regnskap, med revisor oppnevnt av LMD. Regnskap over kjøp og salg av kvoter, kvoteregnskapet, har til nå vært avgitt av Landbruksdirektoratet og til og med 2013 revidert av Riksrevisjonen. I 2014 og 2015 er kvoteregnskapet levert av Landbruksdirektoratet, men revidert av samme eksterne revisor som Omsetningsrådets regnskap, begrunnet i at midlene er ikke-statlige. Kvotordningen skal være selvfinansierende. Mellomfinansiering dekkes av fondet for melk, etter godkjenning av OR. Kostnader knyttet til inndragning av kvoter o.l. samt administrasjon dekkes over fondet for melk etter vedtak i OR. Selv om rammene for kvoteordningen i hovedsak legges utenfor rådets myndighet, mener direktoratet at det er naturlig at rådet avgir regnskapet også for kvoteordningen, ettersom ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Landbruksdirektoratet foreslår at regnskapet for kvoteordningen for melk fra og med regnskapsåret 2016 avgis av Omsetningsrådet og tas inn i rådets årsmelding.

Hjemmel

Lov av 1936-10-07 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror, § 11

Forutsetninger

Vedlegg

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet vedtar at regnskapet for kvoteordningen for melk fra og med regnskapsåret 2016 avgis av Omsetningsrådet og tas inn i rådets årsmelding.

Rådet slutter seg til de øvrige vurderinger i saksinnstillingen knyttet til samspillet mellom fondet på melk og fondet for kvoteordningen på melk.

Kvotordningen for melk - Omsetningsrådets rolle ved finansiering, årsrapportering og avgivelse av regnskap

Bakgrunn/historikk

Ved behandling av jordbruksoppjøret i 1996 vedtok Stortinget at det skulle innføres et omfordelingssystem for melkekvote gjennom administrert kjøp og salg. Formålet var at melkeprodusenter skulle kunne innløse sin melkekvote mot godtgjørelse og videre at de innløste melkekvote skulle tilbys øvrige melkeprodusenter.

Ordnningen trådte i kraft fra 01.01.1997 og er regulert i egen forskrift fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Melkekvote som bøndene selger, blir i dag enten inndratt av staten eller solgt ut igjen til melkebønder som ønsker økt kvote.

Samtidig ble det innført en overproduksjonsavgift som skulle dekke kostnader med produksjonsregulerende tiltak som fastsettes i medhold av jordbruksavtalen eller Stortingsvedtak. Innkomet overproduksjonsavgift går inn i melkefondet sammen med omsetningsavgiften på melk.

Fram til og med 2002 ble oppkjøpene av kvote finansiert med midler fra jordbruksavtalen. I St.prp.nr 65 (2001-2002) heter det i kap. 8.6.8 om oppkjøp av melkekvote:

Markedssituasjonen for melk tyder på at det for 2002 vil være tilnærmet likevekt mellom tilbud og etterspørsel. Dette tilsier at det for kommende avtaleperiode ikke er behov for noen ytterligere reduksjon av melkeproduksjonen gjennom oppkjøp for inndragning av melkekvote. Eventuell fremtidig inndragning av melkekvote finansieres gjennom omsetningsavgift. Bevilgningen til oppkjøp av melkekvote settes til 0 kroner for kommende avtaleperiode. Oppkjøp av melkekvote i 2002 dekkes med engangsmidler.

Behov for mellomfinansiering av kvoteordning skulle etter dette finansieres av omsetningsavgiften. Prisfastsettingen på kvotemarket skal imidlertid gjøres av avtalepartene og det er avtalepartene som gjør eventuelle vedtak om inndragning av melkekvote. Dersom staten ikke får inn nok midler ved salg av kvote til å betale oppkjøp av kvote, må dette finansieres av fondet for melk.

Midlene til kvoteordningen ble fra høsten 2003 plassert på rentebærende konto i Den norske Bank (DNB) på linje med øvrige midler fra omsetningsavgiften. Kontoen står utenfor statens konsernkontoordning, da midlene ikke er å anse som statlige midler.

I utgangspunktet skal omsetning av melkekvote være en selvfinansierende ordning som verken gir overskudd eller underskudd, så lenge det ikke gjøres vedtak om inndragning av kvote. På grunn av periodiseringer ved kjøp og salg, merverdiavgift og forholdet mellom tilbud og etterspørsel, vil de årlige regnskapene ikke gå i null. Det gir et visst behov for midler på bankkonto, eventuelt mellomfinansiering.

Omsetningsrådet gav 30.04.2004 daværende Statens landbruksforvaltning fullmakt til administrativt å forestå mellomfinansieringen ved omsetning av melkekvote. Det ble forutsatt at rådet orienteres når endelige beløp for året foreligger.

I perioden 2003 – 2015 har årsresultatet for kvoteordningen variert mellom -61 mill. kroner og +70 mill. kroner. I 2004 ble det lånt 5,7 mill. kroner fra melkefondet, men tilbakebetalt senere samme år. I årene 2009 og 2010 ble det overført hhv. 16,0 og 6,7 mill. kroner til melkefondet, mens det i 2013 måtte overføres 36 mill. kroner fra melkefondet til kvoteordningen. Fra 2006 har de statlige oppkjøpene/salgene vært pålagt merverdiavgift.

Fra 01.07.2006 er kostnader med administreringen av kvoteordningen dekket av fondet for omsetningsavgift melk, jf. vedtak i Omsetningsrådet 03.05.2006, sak 18. Administrasjonskostnadene ble tidligere dekket gjennom prisutjevningsordningen på melk (PU). Administrasjonsgodtgjørelsen for det kommende år behandles av Omsetningsrådet på budsjettmøtet i desember.

Rapportering til Omsetningsrådet/revisjon

Det lages årlig en rapport med regnskap for kvoteordningen. Denne har fram til 2014 vært en del av Statens landbruksforvaltnings /Landbruksdirektoratets årsrapportering til Landbruks- og matdepartementet. Fra 2014 inngår den i rapporten kalt «Intern økonomirapportering til LMD».

Fra og med året 2014 har den delen av rapporten som gjelder kvoteordningen blitt lagt fram som orienteringssak til Omsetningsrådet.

Siden ansvaret for administrasjonskostnadene fra 2006 ble lagt til rådet, har disse kostnadene vært rapportert til rådet gjennom årsrapporten/regnskapet for Omsetningsrådet.

Som følge av jordbruksoppgjøret i 2012 ble det i 2013 behov for å styrke fondet for melkekvoter med 36 mill. kroner av likviditetshensyn, som følge av at staten ved kjøp av kumelkkvoter betalte 1 kr/liter mer enn ved salg. Omsetningsrådet ble orientert om mulige konsekvenser av vedtaket i junimøtet i 2012. Beløpet lå også inne ved budsjettrevisjonen på melk i juni 2013. Vedtak i Omsetningsrådet om bruk av midlene ble gjort i regnskapsmøtet i april 2014, jf. sak 26/14, hvor fondet for melk ble belastet kostnaden ved prisdifferensen på kjøp og salg av kvoter. I henhold til omsetningsloven § 11 kan midler fra fondene kun brukes etter vedtak i Omsetningsrådet. Det heter videre at pengene blir styrt av rådet.

Regnskapet fra kvoteordningen ble revidert av Riksrevisjonen fram til og med regnskapsåret 2013. Dette skjedde på grunn av nye retningslinjer fra Finansdepartementet om utarbeidelse av årsrapporter for staten, samt hvordan regnskapet for fond skulle settes opp. Det ble da et krav om signering av regnskapene og fokus på hvem det er som avlegger regnskapene, hvilke regelverk som gjelder og derav hvilke revisjonskriterier som skulle velges. I denne prosessen ble det klart at Riksrevisjonen ikke skulle revidere kvoteordningen siden dette var private midler. Riksrevisjonen skulle bare revidere statlige fond.

I 2014 engasjerte Landbruks- og matdepartementet revisjonsfirmaet Deloitte AS som ekstern revisor for Kvoteordningen, som var samme revisor som reviderte Omsetningsrådets regnskap. Fra og med 2015-regnskapet er revisjonsfirmaet Stiansen & Co AS engasjert som ekstern revisor for begge.

Landbruksdirektoratets vurdering

Etter at mellomfinansieringen av kjøp/salg gjennom kvoteordningen i 2003 ble overført til omsetningsmidlene, har rådet kommet gradvis tettere på ordningen. Fra 2006 tok rådet også over ansvaret for å finansiere administrasjonen av ordningen.

Fra 2014 avgjorde Landbruks- og matdepartementet at Kvoteordningen skulle revideres av samme revisor som reviderer Omsetningsrådets regnskap.

Kvoteordningen er imidlertid en ordning der rammene legges utenfor Omsetningsrådets myndighetsområde. Også når det gjelder administrasjonskostnadene ligger det føringer i

stortingets budsjettproposisjon og i tildelingsbrev fra departementet. Satsen for omsetningsavgift på melk fastsettes av departementet etter forslag fra Omsetningsrådet. Satsen for overproduksjonsavgift fastsettes direkte av departementet. Det innebærer at Omsetningsrådet ikke har noen innflytelse over inntektene fra overproduksjonsavgiften.

Midlene som har vært nyttet til mellomfinansiering har i alle år stått på konto i DNB på samme vilkår som midler fra de øvrige sektorer med avgift. Selv om midlene formelt er en del av fondet for melk, har de ikke inngått i melkefondets saldo i Omsetningsrådets regnskap.

Med unntak av når staten inndrar kvoter, skal kvoteordningen være selvfinansierende. Egen konto for mellomfinansieringen har likevel vært praktisk pga. av de betydelige periodiseringene av inntekter og utgifter, herunder merverdiavgift. Dette innebærer at en del av midlene vil være bundet og ikke kan disponeres til andre formål. Landbruksdirektoratet tilrår derfor at praksisen med egen konto videreføres inntil videre. Kontoen bør holdes på et nivå som er tilpasset prognoserte behov for mellomfinansiering det enkelte år. Dersom prognoser skulle tilsi behov for ekstra midler til kvoteordningen, forutsettes dette innarbeidet i budsjettframleggene i desember eller juni. Tilsvarende vil gjelde om det kan overføres midler andre vegen. Dette vil være gjennomførbart ettersom rammene i hovedsak legges gjennom jordbruksforhandlingene.

Ordningen forvaltes av Landbruksdirektoratet etter egen forskrift fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Det er imidlertid Omsetningsrådet som etter omsetningsloven § 11 har ansvaret for bruken av midlene fra fondet for melk, både omsetningsavgiften og overproduksjonsavgiften. Kostnader til inndragning av kvoter eller som følge av ulike priser på kjøp og salg, forutsettes lagt fram for rådet som en bevilgningssak.

Det er ønskelig med en tettere rapportering til rådet enn hva tilfellet er i dag. Fram til i dag er det Statens landbruksforvaltning/direktoratet som har avgitt og signert regnskapet for kvoteordningen. Både overproduksjonsavgiften og omsetningsavgiften regnes som ikke-statlige midler. Selv om rammene i hovedsak legges utenfor rådets myndighet, mener direktoratet at det er naturlig at rådet avgir regnskapet også for kvoteordningen, ettersom ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Forslaget innebærer at det fortsatt skal avlegges et eget regnskap for kvoteordningen, og at kjøp og salg av kvoter inntil videre føres på en egen klient i direktoratets regnskapssystem. Endringen ligger i at det er Omsetningsrådet, og ikke Landbruksdirektoratet som avlegger regnskapet.

En konsekvens av dette vil være at det lages et eget kapittel i Omsetningsrådets årsmelding om kvoteordningen og at midlene rapporteres i meldinga på tilsvarende måte som de øvrige sektorfondene.

Dersom rådet går for en slik løsning, mener direktoratet at den kan gjennomføres fra og med regnskapsåret 2016.

Saksnr.: 073/16	Sektor: Hagebruk	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 31.10.2016	Saksnr.: 16/20356-4

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 01.07.2014, jf. vedtak i sak 51/14.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.

Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådet 31.10.2016

Oversikt over delegerte saker per 15.10.2016.

Sak nr.	Arkivsak	Tittel
24/16	14/51486-20	Reguleringslagring av eple 2016 Vedtak: Landbruksdirektoratet godkjenner GrøntProdusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 1 000 tonn epler kl. 1 av sortene rød Gravenstein, Lobo, K. Schneider, Elstar, rød Aroma, vanlig Aroma og Rubinstep i 2016.

Saksnr.: 074/16	Sektor: Egg og fjørfe	Styre/råd: OR
Behandling: 31.10.2016	Tittel: Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU	Saksnr.: 15/24264-12

Beskrivelse

Nortura og Bransjestyret søker om midler over omsetningsavgiften til finansiering av bygging av et forsøkshus for fjørfe på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) på Ås gård. Finansiering av 62,5 prosent av huset med inventar er foreslått dekket av fondene for egg og fjørfe. Resterende finansieringen vil være gjennom en avtalt bransjeavgift på alt fjørfefôr som selges i Norge. Avtalen om bransjeavgift er inngått under forutsetning om omsetningsavgiftsfinansiering av 62,5 prosent av huset. Saken har fortsatt uavklarte spørsmål, og Landbruksdirektoratet anbefaler at realitetsbehandlingen av søknaden utsettes til møtet i Omsetningsrådet 9. desember 2016.

Hjemmel

Lov av 10. juni 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.
Retningslinjer for anvendelse av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 punkt 6.

Forutsetninger

Vedlegg

Vedlegg 1, 30.09.2016, fra Animalia, Søknad om støtte fra Omsetningsavgiften til bygg av forsøkshus ved NMBU.

Vedlegg 2, 20.09.2016, fra styringsgruppen for prosjekt Fjørforsk, søknad fra styringsgruppen.

Vedlegg 3, 20.09.2016, fra Nortura, Rammeavtale Fjørforsk finansiering.

Vedlegg 4, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk tegninger bygg.

Vedlegg 5, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk beskrivelse av bygget

Vedlegg 6, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk kostnadsoverslag.

Vedlegg 7, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk brukerstyr til hus.

Vedlegg 8, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk avtale om oppdragsgaranti.

Vedlegg 9, 27.09.2016, fra Nortura, Fjørforsk avtale om tilskudd fra fôrbransjen.

Vedlegg 10, 14.10.2016, fra Nortura, Avtale om alternativ finansiering mellom Nortura og KLF.

Vedlegg 11, 18.10.2016, fra Nortura, kost nytte vurdering, alternative finansieringskilder.

Vedlegg 12, 19.10.2016, fra Arntzen de Besche Advokatfirma AS via Nortura, Konkurranserettslig vurdering.

Vedlegg 13, 24.09.2015, fra Animalia, referat fra møte med styringsgruppen for Fjørforsk og Landbruksdirektoratet.

Møtebehandling

Sekretariatet orienterte innledningvis om enkelte av problemstillingene i saken. Innspill fra den etterfølgende diskusjonen legges til grunn i saksinnstillingen til neste møte. Det ble enstemmig tilslutning til sekretariatets forslag om å realitetsbehandle saken på neste møte.

Vedtak

Realitetsbehandlingen av søknaden av 30. september 2016 fra Nortura og Bransjestyret utsettes til møtet 9. desember 2016.

Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU

Sakens bakgrunn

Søknad fra Nortura av 30. september 2016

I etterkant av Omsetningsrådets møte 20. oktober 2015 har prosjekt Fjørforsk, med deltakelse fra Nortura SA, Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Felleskjøpet Agri SA (FKA), Felleskjøpet Rogaland Agder SA (FKRA), Norgesfôr AS, Fiskå Mølle AS og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), jobbet videre med planer om etablering av et fjørfehus ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Den 30. september 2016 mottok Landbruksdirektoratet søknaden om støtte fra omsetningsavgiften til nye forsøksfasiliteter for fjørfe ved NMBU i 2017, signert av Animalia. Søknaden inneholder følgende informasjon:

«Konsernstyret i Nortura behandlet saken den 27. september og gjorde følgende vedtak:

Styret i Nortura godkjenner forslaget om bygging og finansiering av forsøksfasiliteter til fjørfe. Styret godkjenner følgende finansiering fra omsetningsavgiften for 2017:

- for egg kr 1 477 334
- for kylling og kalkun kr 2 216 000

Budsjettforslaget for egg oversendes til Omsetningsrådet, mens forslaget for kylling og kalkun oversendes for behandling i Bransjestyret.»

Videre at saken ble behandlet i Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund den 28. september 2016, der det ble fattet følgende vedtak:

«Styret gir sin tilslutning til de fremlagte planene for bygg og finansiering av forsøksfasiliteter for fjørfe ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Medlemsbedriftene innenfor egg og fjørfekjøtt bes om å gi sin tilslutning til de nødvendige garantiene presentert i prosjektet for å få det realisert.»

Bransjestyret gjorde følgende vedtak den 30. september 2016:

«Bransjestyret godkjenner forslaget om bygging og finansiering av nye forsøksfasiliteter til fjørfe. Dette innebærer følgende finansiering fra omsetningsavgift for 2017:

- for egg kr 1 477 334
- for kylling og kalkun kr 2 216 000

Bransjestyret ber om at budsjettforslaget oversendes til Landbruksdirektoratet for behandling i Omsetningsrådet.»

Prosjekt Fjørforsk melder om at en samlet fjørfebransje står bak planene og søknaden. Det opplyses om enighet om at forskning på fjørfe under norske forhold er viktig, og at forslaget samler forsøksvirksomheten på slaktekylling, kalkun og konsumegg for fjørfebransjen og undervisnings- og forskningsmiljøene på et sted. Forsøkshuset skal brukes til praktiske forsøk og forskning for å utvikle næringen, demonstrasjon for studenter og generell utvikling av egg- og fjørfemiljøet for næringen ved NMBU. Forsøkshuset skal driftes av Senter for husdyrforsøk (SHF), som er en del av NMBU.

Oppsummering av sak 67/15 fra OR-møtet 20. oktober 2015

Bransjestyret for norsk kjøtt- og eggindustri ba i 2015 om en prinsipiell vurdering av finansiering av bygging av et forsøkshus for fjørfe over omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt. Omsetningsrådet behandlet søknaden 20. oktober 2015 (sak 67/15) og følgende

ble vedtatt i saken:

“Finansiering av bygging av et universitetsbygg har svak sammenheng med formålet i omsetningsloven § 1. Omsetningsrådet mener likevel det er et sterkt behov for et slikt forsøksbygg, og oppfordrer Landbruks- og matdepartementet til å vurdere alternativ finansiering.”

I innstillingen ble det beskrevet behovet for et nytt forsøkshus for fjørfe og egg, da det gamle kyllinghuset, som fungerte som forsøkshus for fjørfe på Ås, ble revet i mars 2015 for å gjøre plass til tidligere Veterinærhøgskolen. Bransjestyret ble allerede våren 2013 oppmerksomme på at det ikke var planlagt nye forsøksfasiliteter for fjørfe i det nye SHF ved NMBU.

Nortura og Felleskjøpet engasjerte seg i prosjekt Fjørfeforsk som ble gjennomført som et forprosjekt i 2013-2014, sammen med NMBU, Animalia og Veterinærinstituttet. Deretter ble prosjektet videreført som et hovedprosjekt, hvor KLF, Norgesfôr og Fiskå Mølle ble invitert inn i.

Bransjestyret meldte i sitt brev fra 12. mai 2015 at fjørfenæringen var innstilt på å bidra i fellesskap for å etablere nye forsøksfasiliteter for fjørfe ved NMBU. Det var ønskelig at deler av finansieringen for huset skulle gå over omsetningsavgiften eller andre kollektive fellesfinansieringer som omfatter den samlede bransjen. Resten, skrev Bransjestyret, ville måtte finansieres av de ulike industriaktørene i næringen, i praksis slakteriene og fôrfirmaene.

Henvendelsen fra Omsetningsrådet til LMD i vedtak av 20. oktober 2015 ble oversendt i brev fra Landbruksdirektoratet dagen etter. Vi har ikke mottatt svar fra LMD. Saken var ikke tema i jordbrukets krav eller statens tilbud i forbindelse med jordbruksforhandlingene 2016.

Kostnadsrammer og finansiering

Forsøkshuset er kostnadsberegnet til 42,2 mill. kroner inkludert merverdiavgift (mva). Byggekostnaden er beregnet til 22,1 mill. kroner og brukerutstyr og inventar utgjør 4,7 mill. kroner.

Hovedpunktene i investeringskalkylen ser slik ut (detaljer fremgår i vedlegg 6):

Sum byggekostnad:	kr 22 135 504
Sum prosjektering/byggeledelse:	kr 2 213 550
Prisstigning juli 2015-august 2016:	kr 973 962
Uforutsette utgifter (15%):	kr 3 796 984
Sum brukerutstyr, inkl. usikkerhet:	kr 4 650 984
Sum ekskl. 25% mva:	kr 33 770 000
25% mva:	kr 8 442 500
Sum inkl. mva:	kr 42 212 500

Søker legger til grunn at merverdiavgift refunderes med 80 prosent uten at dette er utdypet nærmere av Nortura. Med denne refusjonen vil den samlede økonomiske rammen bli på 35 456 000 kroner ($33\,770\,000 + 0,2 \cdot 8\,442\,500 = 35\,458\,500$ kr). Søker opplyser om at de vil sikte på å redusere investeringskostnader og usikkerhet så mye som mulig.

Lånet for å bygge forsøkshuset gis som et internt lån fra NMBU, og NMBU bruker av egne likvider. Det er i søknaden forutsatt at lånerenten fra NMBU er på 0,0 prosent per år. Bidragene til finansiering av forsøkshuset vil betales direkte til NMBU som en nedbetaling av lånet de står for. Utbetalingene vil skje fra forsøkshuset er i drift. Det er NMBU som vil eie forsøkshuset.

Søker har lagt opp til følgende fordeling av finansieringen av hele forsøkshuset:

Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for egg	25 %	kr 8 864 000
Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for fjørfekjøtt	37,5%	kr 13 296 000
Tilskudd fra fôrproducentene, krevd inn gjennom bransjeavgift på fôr	37,5%	kr 13 296 000
SUM		kr 35 456 000

Søker har planlagt en tilbakebetalingstid på seks år fordelt på følgende måte:

År	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Sum
Oms.avg.egg (kr)	1 477 334	1 477 334	1 477 333	1 477 333	1 477 333	1 477 333	8 864 000
Oms.avg. fjørfe (kr)	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	13 296 000
Bransjeavg. fôr (kr)	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	13 296 000
Sum	5 909 334	5 909 334	5 909 333	5 909 333	5 909 333	5 909 333	35 456 000

Driftsmodellen og kjøp av forsøktjenester

Søker skriver at SHF har ansvaret for driften og de økonomiske resultatene som genereres av forsøkshuset. Det er planlagt behov for ca. tre årsverk til forsøkshuset. Samlede driftskostnader for driften av bygget (personal, energi, drift og vedlikehold) er beregnet av søker til 3,6 millioner kroner per år (2016). Kostnader til fôr og livdyr og inntekter fra slakt og egg er holdt utenom. De første fem årene av driften vil næringsaktørene (Nortura AS, Felleskjøpet Fôrutvikling AS, , Norgesfôr AS, Fiskå Mølle AS) garantere å utføre forsøktjenester i forsøkshuset for tilsammen 1,45 millioner kroner per år. NMBUs bidrag gjennom jordbruksinntekter og grunnfinansiering er satt til 2,00 mill. kr. Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap (IHA) og SHF garanterer for til sammen 0,15 mill. kroner.

Oppsummert fordeles garantien slik på aktørene per år i fem år:

Senter for husdyrforsøk	kr 2 000 000
Nortura SA	kr 475 000
Felleskjøpet Fôrutvikling AS	kr 725 000
Norgesfôr AS	kr 175 000
Fiskå Mølle AS	kr 75 000
NMBU ved IHA/SHF	kr 150 000
Sum	kr 3 600 000

Beløpene skal indeksreguleres hvert år, første gang per 1. januar 2017 på basis av endringer i KPI fra januar 2016 til desember 2016.

I garantien på kr 475 000 for Nortura går forsøk gjort av Nortura, Animalia og KLF til fradrag i garantisummen. I egen avtale om alternativ finansiering, har Nortura og KLF avtalt at garantisummen skal betales med bransjeavgift på egg og fjørfe dersom det ikke bestilles oppdrag for garantisummen av Nortura, Animalia eller KLF. Dette følger av egen avtale mellom Nortura og KLF, se vedlegg 10, punkt 2 tredje avsnitt.

NMBU forplikter seg til å bruke forsøkshuset til forsøksvirksomhet for fjørfe i minst 25 hele år. Men hvis ingen av partene i avtalen har brukt forsøkshuset i to år, bortfaller NMBUs plikt til å bruke forsøkshuset til forsøksvirksomhet for fjørfe.

Norturas finansieringsplan over omsetningsavgiften

Nortura kan ikke gi en konkret finansieringsplan over omsetningsavgiften for de neste seks årene. Søker ønsker generelt at omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt ikke skal økes ved en eventuell ekstra utgift til bygging av forsøkshuset. Uforutsette hendelser kan skjer, og markedet er vanskelig å forutse. Nortura og Animalia viser til at det er viktig for dem at faglige tiltak og opplysningsvirksomhet består i nåværende målestokk. Det er forventet en produksjonsvekst i både fjørfe- og eggneringen og dette vil kunne øke inntekten til fondene selv når omsetningsavgiften holdes uendret. Uendrede satser vil likevel føre til en reduksjon av fondene.. Søker melder at for 2016 er omsetningsavgiften for fjørfe under kostnadsnivået for inneværende år selv uten denne søknaden. Forslaget for 2017 vil trolig uansett innvilgelse av søknaden eller ikke bli en ytterligere reduksjon av fjørefondet på ca. tre millioner kroner.

Nortura og KLF har ansvaret for å dekke 62,5 prosent av byggekostnaden, som skal betales årlig i seks år til NMBU. Midlene søkes dekket over omsetningsavgiften. Hvis Omsetningsrådet ikke bevilger omsetningsmidler for ett eller flere år, har Nortura og KLF avtalt å innføre en bransjeavgift, som skal fordeles med 25/62,5 på konsumegg og 75/62,5 på slaktekylling og kalkun, se vedlegg 3, punkt 8 s. 6. Det er avtalt at avgiften skal omfatte og være lik for hele bransjen.

Bransjeavgift på kraftfôr

37,5 prosent av byggekostnaden skal finansieres over solgt mengde kraftfôr til fjørfenæringen. Dette tilskuddet er det fôrprodusentene Fiskå Mølle, FKA, FKRA og Norgesfôr som forplikter seg å betale til NMBU over en seksårsperiode. Søker skriver at tilskuddet fremskaffes ved at det legges en avgift per kg fjørefôr solgt fra partene, se vedlegg 9, s. 2. Avgiften settes til 0,5 øre per kg fôr. Avgiften skal beregnes etterskuddsvis per kvartal og løper til partene har nedbetalt de 37,5 prosentene av byggekostnadene, se vedlegg 9. Denne bransjeavgiften vil omfatte alt fjørefôr solgt i Norge, da alle som produserer fjørefôr i dag inngår i denne avtalen.

Tallgrunnlaget for beregning av hva hver enkelt fôrprodusent skal betale av tilskudd baseres på den samme rapporten over solgt kraftfôr som sendes til Landbruksdirektoratet hvert kvartal. Det er enighet blant partene i avtalen at også Animalia skal motta disse rapportene og på basis av dette beregne hva NMBU kan kreve av betaling fra partene.

Bygge- og fremdriftsplan

Søker tar sikte på NMBU kan styrebehandle bygging av fjørefhuset i slutten av januar 2017. Bygget er planlagt ferdigstilt desember 2017 og i bruk våren 2018.

Hva søknadens forslag til bruk av omsetningsavgift og bransjeavgift innebærer økonomisk for produsentene

Basert på årlig inntektskrav for finansiering av byggekostnadene, gjeldende avgifter, omsetningstall for 2015 for solgt fjørefôr og prognoserte tall for 2016 for egg- og fjørfekjøttproduksjonen og beregninger av fôrforbruk per kg egg og per kg fjørfekjøtt, har Landbruksdirektoratet beregnet følgende inntektsbehov. Ettersom både omsetningsavgiften og bransjeavgiften skal belastes fjørfe- og eggprodusentene, er det også beregnet et samlet avgiftsbehov per kg egg og per kg kjøtt, dersom bransjeavgiften og omsetningsavgiften ses i sammenheng.

	Egg	Fjørfekjøtt	Fjørfefôr
Omsetningsavg for 2. halvår (øre/kg)	80	26	
Produksjon per år (kg)	67 000 000	97 000 000	422 291 000
Totalt finansieringsbeløp per år (kr)	1 477 334	2 216 000	2 216 000
Mengde fôr for å produsere en kg egg/fjørfekjøtt (kg)	2,00	2,20	
Avgift for å dekke finansieringsbeløpet per kg egg/fjørfekjøtt/kraftfôr (øre)	2,20	2,28	0,52
Bransjeavgift fôr for å produsere en kg egg/fjørfekjøtt (øre)	1,05	1,15	
Avgift for egg/fjørfekjøttprodusenten (oms.avg + bransjeavg. fôr) per kg produsert egg/fjørfekjøtt (øre)	3,25	3,44	
Prosentandel avgiften utgjør av omsetningsavgiften (%)	4 %	13 %	

I tabellen er ikke den eventuelle bransjeavgiften for driftskostnadene til Nortura og KLF medregnet. Dette vil komme i tillegg til ovennevnte oppsett.

Norturas svar på spørsmål om kostnad-nytte-vurdering av fjørfehuset

Landbruksdirektoratet ba i e-post av 13. oktober 2016 om en kostnad-nytte-vurdering av behovet for forsøkshuset opp mot formålet i omsetningsloven.

Nortura svarte 17. oktober, se vedlegg 11:

«Vi vil innledningsvis understreke at forsøkshuset ikke bare skal være fasiliteter for forsøksgjennomføring; det skal være en viktig del av oppbyggingen av et slagkraftig kompetansemiljø som kan rekruttere ny fjørfe kunnskap både innen utdanning/forskning og innen utviklings- og rådgivingsmiljøene i næringa. Dette vil gi økende nytte over mange år.

Det er nesten umulig å tenke seg fortsatt positiv utvikling av norsk fjørfe næring, basert på norsk klima, norske forråvarer og norske politiske rammebetingelser uten tilgang på et forsøkshus. Tilgang på norske proteinråvarer til erstatning for soya og "særnorske" dyrevelferdskrav (plass, lys, vagler, rase osv.) er eksempler på utfordringer som har klar innvirkning på markedet/etterspørselen etter fjørfe kjøtt og egg, og som vi vil måtte finne løsninger på i Norge, og som vil være sentrale for fjørfe næringa i årene framover.

Slaktekylling næringa er inne i en gjennomgripende omstilling fra produksjon med førtilsetningen narasin, til produksjon uten narasin. Hele kylling næringa har kuttet ut systematisk bruk av narasin i fôret, men det betyr ikke at alle utfordringer er løst. Det gjenstår veldig mye læring og mye utviklingsarbeid.»

Dette arbeidet er gjort fra forsøkshuset i Våler. Det ble opplyst på møtet 14. oktober 2016 at dette ikke kunne vært gjennomført utenfor Norge, blant annet fordi det ikke forskes på å kutte ut narasin i utlandet.

Nortura skriver videre «Parallelt med omstillingen gjennomføres et bransjeprosjekt - med prosjektledelse fra Veterinærinstituttet - på alternativer til narasin for forebygging av koksidiøse og nekrotiserende enteritt. En viktig del av dette prosjektet er utprøving i bingeforsøk og senere i feltforsøk. Det er gjennomført 6 bingeforsøk ved forsøkshuset i Våler i 2015 og 2016.»

Nortura har beskrevet tre eksempler på beregnet potensiale i økt konkurransekraft og økte markedsmuligheter for slaktekyllingproduksjonen som følge av systematisk FoU-arbeid. Alle tre eksemplene er hentet fra den aktuelle situasjonen i slaktekyllingproduksjonen. Tilsvarende beregninger vil ifølge Nortura gjelde for egg og kalkun.

Eksempel 1 dreier seg om potensiale i å vinne tilbake tapt marked (eller forebygge markedssvikt) gjennom gjennomgripende endringer i måten dyra produseres på (jf. omstillingen fra produksjon med narasin i fôret, til produksjon uten narasin i fôret).
Eksempel 2 dreier seg om forbedringer i fôr og røkt for bedre fôrutnyttelse.
Eksempel 3 dreier seg om forbedringer i røkt, miljø og fôr som i sum som er estimert å ville gi ett prosentpoeng lavere svinn i verdikjeden i form av redusert dødelighet og kassasjon.

På møtet 14. oktober 2016 ble det sagt at et forsøkshus for fjørfe på universitetet på Ås vil kunne bidra til at studenter velger å ta fjørfefag på NMBU.

Norturas svar på spørsmål om alternative finansieringskilder som er undersøkt/vurdert
I møtet som Landbruksdirektoratet hadde med prosjektgruppen for Fjørforsk 24. september 2015 meldte gruppen om følgende: «Det er ikke søkt finansiering fra Jordbruksavtalen. En mulig finansiering fra Jordbruksavtalen i stedet for omsetningsavgiften vil i tilfellet forsinke prosessen i ca. 6 mndr., noe som er uheldig (bl.a. for Foods of Norway), men ikke kritisk. Støtte fra Innovasjon Norge anses som lite realistisk.»

Den 17. oktober fikk vi en fornyet vurdering av dette spørsmålet, ettersom det ikke kom fram av søknadspapirene hva som var forsøkt det seneste året av alternative finansieringsmåter.

«Det er bred enighet om at forsøkshuset for fjørfe hører hjemme på Ås Gård, og at det følgelig skulle vært finansiert gjennom det store utbyggingsprosjektet ved NMBU.

På grunn av store kostnadsøkninger i utbyggingsprosjektet og tilhørende stramme prioriteringer, ble fjørfehuset tatt helt ut av prosjektet. Vi er fortalt fra NMBU at Kunnskapsdepartementet ikke var villige til å øke rammen, og at Kunnskapsdepartementet var – og er – kjent med at fjørfehuset ble tatt ut av prosjektet.

Vi kan derfor konkludere med Kunnskapsdepartementet, som eier NMBU, har sagt nei til å finansiere forsøkshuset for fjørfe.

Prosjekt Fjørforsk har undersøkt mulighetene for å få støtte til investeringen gjennom forskningsmidler. Flere har vist til at det er gitt støtte til investeringer, men vi har ikke klart å definere driftsbygning med tilhørende utstyr som støtteberettiget innenfor noen ordning. Forskningsrådet har egen ordning for forskningsinfrastruktur, og denne dekker, som eksempel, elektronisk infrastruktur, vitenskapelige databaser, vitenskapelige samlinger, vitenskapelig utstyr og større forskningsfasiliteter (=større laboratorier eller forskningsinstallasjoner).

Prosjekt Fjørforsk har videre undersøkt mulighetene for finansiering fra fjørfenæringas bedrifter. Svaret er at de ikke har fri kapital til slike investeringer, og at pengene i tilfelle må hentes gjennom økt pris på kraftfôr og lavere avregningspris på slaktedyr og egg. For å sikre åpenhet mot produsentene, konkurransenøytralitet mellom aktørene og at hele næringa bidrar, anbefales derfor at en velger løsninger med belastning direkte på produsentprisen.»

Norturas konkurranserettslige vurdering av de foreslåtte bransjeavgifter

Etter at søknaden av 30. september 2016 ble gjennomgått av Landbruksdirektoratet, ba vi om at det ble gjort en konkurranserettslig vurdering av avtalene om bransjeavgifter for fjørfefôr samt avtalen mellom Nortura og KLF for en eventuell bransjeavgift for egg og fjørfe som skal være en alternativ finansiering for både bygging og drift av forsøkshuset. Den 19. oktober 2016 mottok Landbruksdirektoratet en konkurranserettslig vurdering fra Arntzen de Beche. Firmaet, ved advokat Stein Ove Solberg, har vurdert at avtalene opp mot konkurranseloven § 10 som omhandler forbud mot konkurransebegrensende samarbeid. Arntzen de Beche har kommet til den konklusjon at «enigheten mellom Næringsaktørene om finansieringen av Fjørforsk ikke er i strid med konkurranseloven».

Landbruksdirektoratets foreløpige vurdering

Prinsippvurderingen

I møtet i Omsetningsrådet 20. oktober 2015, sak 67/15, ble det, som nevnt over, foretatt en prinsippvurdering som gikk ut på om det var innenfor omsetningslovens formål å finansiere et universitetsbygg over omsetningsavgiften. Omsetningsrådet konkluderte med at det var en svak sammenheng mellom byggingen og omsetningslovens formål. Slik Landbruksdirektoratet forstår dette vedtaket, som ble endret fra Landbruksdirektoratet sin innstilling om at det var en *for* svak sammenheng med formålet, er at Omsetningsrådet ikke ønsket å gi et ubetinget prinsipielt nei til å være med på å finansiere byggingen av et forsøkshus for fjørfe.

Vurdering av kostnad-nytte opp mot omsetningslovens formål

Når Omsetningsrådet mener at det er en svak sammenheng med omsetningslovens formål, bør dette medføre at det er et skjerpet krav til å påvise at dette er god bruk av markedsreguleringsmidler? Er det sannsynliggjort av søker at byggingen av dette universitetsbygget vil føre til økt omsetning av egg og fjørfekjøtt?

Landbruksdirektoratet ba derfor om en kostnad-nytte-vurdering av fjørfehuset opp mot formålet i omsetningsloven, ettersom dette ikke virket tilstrekkelig belyst. Kostnad-nyttevurderingen Landbruksdirektoratet mottok fra Nortura 18. oktober 2016 er omtalt over, se også vedlegg 11. Landbruksdirektoratet har forståelse for at forsøksvirksomhet og forskning er viktig. Det kan gis støtte til dette over omsetningsavgiften i henhold til retningslinjene § 2 nr. 3 dersom visse kriterier er oppfylt. Det må være et prosjekt, ikke drift, og det er angitt at prosjektet skal være kvalitets- eller salgsfremmende. Kostnad-nyttevurderingen er etter Landbruksdirektoratets oppfatning i liten grad fokusert på finansiering av bygget og av inventaret, som det her er søkt finansiering for, og formålet i loven. Eksempelene viser til nytten av selve forsøkene som resultater av å ha et forsøksbygg, men det er ikke forsøk og forskning det søkes om midler til. Oppbyggingen av et kompetansemiljø er en indirekte følge av at det er et bygg man kan være i, men sammenhengen er etter Landbruksdirektoratets vurdering fortsatt svært svak.

Andre finansieringsmåter for bygget

Neste spørsmål er om byggingen er søkt finansiert over andre midler enn omsetningsrådsmidler. Besvarelsen fra Nortura på dette spørsmålet er vist til under sakens bakgrunn, se vedlegg 11.

Slik Landbruksdirektoratet forstår det, har Fjørforforsk forsøkt å skaffe til veie finansiering av huset på annet vis uten at dette har lyktes. I vedlegg til e-post fra Nortura av 18. oktober 2016 fremkommer det at fjørfenæringens bedrifter har spilt inn at de ikke har fri kapital til slike investeringer.

Landbruksdirektoratet viser til at det ennå ikke er spilt inn behovet for et forsøkshus for fjørfe som en del av jordbrukets krav ved jordbruksoppgjøret - selv om det har vært kjent siden 2013 at fjørfehuset ikke var en del av planene for de nye forsøkshusene på Ås gård ved NMBU. I september 2015 var begrunnelsen for at dette ikke var søkt gjort, at det ville forsinke byggeprosjektet med seks måneder. Dette følger av møtereferat fra Animalia.

Finansielle bidrag fra industrien

Vekting av partenes egen finansiering vs. avgifter belastet produsenter/kjøpere kan fremstå som skjev. Det understrekes av partene at det er et stort behov for dette forsøkshuset. Landbruksdirektoratet ser ikke at dette gjenspeiles i finansieringsplanen for bygget. Eventuelle bidrag fra industrien til delfinansiering av selve byggingen ville vært et signal om at dette er et viktig bygg også for industriledet, og at man ikke kun legger kostnaden over på produsentene.

Videre er den avtalte garantien fra Nortura på 475 000 kroner til drift avtalt finansiert med en bransjeavgift, dersom garantien skulle tre i kraft, se vedlegg 10, punkt 2 tredje avsnitt. Landbruksdirektoratet savner betalingsvilje hos Nortura og KLF-bedriftene, som er vesentlige aktører i dette byggeprosjektet.

Omsetningsavgiftens størrelse og forholdet til andre tiltak

I møtet mellom Nortura og Landbruksdirektoratet 14. oktober 2016 redegjorde Nortura på forespørsel om hvilke konsekvenser søknaden vil ha for omsetningsavgiftens størrelse, blant annet om det vil bli vurdert å omdisponere midler fra for eksempel faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Nortura henviste til at dette vil bli en vurdering i forbindelse med budsjettprosessen for 2017, men at det ikke er planlagt omdisponeringer fra nevnte aktiviteter. De peker på positive prognoser knyttet til økt omsetning, som en faktor som kan medvirke til å holde avgiftene nede.

Det faktum at produsentene er ment å bære hele kostnaden over omsetningsavgift og bransjeavgift, og hva dette konkret innebærer for den enkelte produsent er fremstilt under sakens bakgrunn. Det at produsentene også skal ta risikoen for Norturas garanti på 475 000 kroner er også omtalt over.

Avgiftsøkning tilsvarende 4 prosent for egg og 13 prosent for fjørfe innebærer en reell belastning for produsentene. Denne avgiftsbelastningen gir enten en konkret avgiftsøkning for produsenten, nedbygging av fondene eller så må det gå på bekostning av andre tiltak, gitt uendret omsetning.

Ubesvarte spørsmål om garanti for en eventuell bevilgning

Hvem som skal ta risikoen for en eventuell budsjettsprikk, samt hvem som skal ta den økonomiske risikoen for at bygget benyttes som forsøkshus for fjørfe, er fortsatt uavklart. NMBU har ikke, til nå, villet ta mer enn to års risiko dersom bransjen selv ikke viser interesse for å benytte huset til forsøk. Dette er, etter Landbruksdirektoratets vurdering, et vilkår som bør avklares/forutsettes før Omsetningsrådet eventuelt vedtar å innvilge midler til forsøkshus for fjørfe. Dersom det innvilges midler til forsøkshus for fjørfe, vil NMBU med avtalen slik den står i dag, kunne omdisponere bygget til å drive med andre formål enn fjørfeforsøk dersom bransjen er inaktiv i to år. Bransjen kan med andre ord risikere, etter å ha fullfinansiert et forsøkshus for fjørfe med ca. 40 mill. kroner, får bygget omdisponert eller stående tomt etter syv år. Dette mener Landbruksdirektoratet er en for svak sikring av bruken av omsetningsavgiftsmidlene.

Et alternativ for å sikre at bygget, dersom OR innvilger søknaden, blir brukt til fjørfeforsøk og forskning, er at det stilles krav om tilbakebetaling av midlene dersom bygget i 25 eller 30 år ikke blir benyttet til fjørfeformål. Dette har man en praksis på fra tidligere finansiering av reguleringslager, og denne modellen kan tenkes benyttet som en forutsetning for en eventuelle innvilgelse. Problemet er likevel fortsatt, som drøftet i sak 67/15, hvem som er villig til å gi denne garantien. Dette er ikke belyst i nåværende søknad, og Landbruksdirektoratet har heller ikke fått avklaring på dette ved etterfølgende kontakt med Nortura. Dette innebærer at det er ingen garanti for at bygget benyttes til fjørfeformål slik avtalene og søknaden er utformet i dag.

Del- eller fullfinansiering

Det siste spørsmålet som ble drøftet av Landbruksdirektoratet i innstilling til sak 67/15 var at det, ettersom sammenhengen mellom bygging av forsøkshuset og Omsetningsrådets formål er svakt, ikke er naturlig med mer enn en delfinansiering over omsetningsmidlene. Et moment her er forholdet mellom undervisning i regi av NMBU og forsøk i regi av bransjen.

Denne problemstillingen ble belyst i september 2015 under møtet med aktørene for forsøkshuset, og det ble gjentatt muntlig og skriftlig i nåværende søknadsrunde. I møte 14. oktober 2016 svarte Nortura at det ikke er tilrettelagt med rom for undervisning i bygget, at

det bygges til forsøk og forskning. Bygget er likevel lokalisert på et universitet, og NMBU skal via SFH stå for over halvparten av driftsutgiftene. Dette er etter vår vurdering en indikasjon på at universitetet har interesser i bygget knyttet til undervisning.

Landbruksdirektoratet har reist spørsmål ved om legitimiteten med fullfinansiering på grunn av svak sammenheng med formålet i loven, og det er sannsynligvis grunnet dette fremsatt et forslag om delfinansiering ved hjelp av en bransjeavgift. En av utfordringene med bransjeavgiften/avtalt pristillegget ved salg, slik Landbruksdirektoratet vurderer det, er at dette belaster de samme aktører som også skal dekke deler av kostnadene via omsetningsavgiften. Bransjeavgiften kan derfor på sett og vis anses som en privat avtalt omsetningsavgift. Det er avtalefrihet i Norge, og private parter står svært fritt til å avtale hva de selv ønsker. Det er likevel en del juridiske spørsmål ved innføringen av en avgift, en avgift som produsentene ikke kan velge bort og som er innført av deres organisasjoner. Landbruksdirektoratet ba i denne forbindelse om en konkurranserettslig vurdering av innføring av bransjeavgift, den er gjengitt i vedlegg 12. Landbruksdirektoratet har ennå ikke foretatt en selvstendig juridisk vurdering av de konkurranserettslige sidene ved bransjeavgiftene.

Et av spørsmålene som ble reist på møtet med Nortura 14. oktober 2016, var hvor mye anlegget på Våler koster Nortura i dag. Nortura har i avtalen med NMBU og de andre partene garantert for 475 000 kroner i året i kjøp av forsøktjenester gjort av Nortura, KLF og Animalia. Landbruksdirektoratet spurte om dette tilsvarte Norturas kostnader for forsøk på Våler i dag. Nortura besvarte dette spørsmålet med at selskapet ikke har kostnader med forsøk på Våler i dag. Garantien på 475 000 kroner i avtalen vil dermed innebære en økning i Norturas kostnader for forsøk sammenliknet med i dag. Det er primært forbransjen som utfører forsøk på Våler, og det er etter selvkostprinsippet. Anlegget driftes av et datterselskap eid av Nortura med 51 prosent, Scandinavian Poultry Research AS.

Forholdet til retningslinjer og vurderingskriterier gitt i denne - et juridisk perspektiv

Saken reiser også spørsmål om hensiktsmessigheten av retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Dette er den av retningslinjene, av og for Omsetningsrådet, som oftest reiser prinsipielle spørsmål om en søknad om finansiering er innenfor eller utenfor hva omsetningsavgiften skal være med på å finansiere. Landbruksdirektoratet mener at § 2 punkt 6 om «andre tiltak» i retningslinjene er formulert så vidt at den ikke har noen retningsgivende funksjon. Punktet viser i hovedsak til at dersom et tiltak vil kunne tenkes å fremme omsetningen, vil dette tiltaket være innenfor. Dette overflødiggjør på sett og vis de andre bestemmelsene, og punktet fungerer ikke som den sikkerhetsventilen det nok var ment som. De opprinnelige retningslinjene, som stort sett har vært uforandret siden 80-90-tallet, hadde ikke med dette punktet. Dersom man ser på innholdet i de andre fem punktene, er søknaden i denne saken ikke i nærheten av innholdet i noen av de andre punktene, og ville dermed ikke kunne finansieres dersom man ikke har denne sikkerhetsventilen i retningslinjene som § 2 punkt 6 gir. Det kan være ønskelig at denne saken ikke skaper presedens for hva som kan finansieres over omsetningsavgiften. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at punkt 6 vurderes fjernet fra § 2 i retningslinjene om anvendelse av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Oppsummering av søknaden og den foreløpige vurderingen

Landbruksdirektoratet kan ikke se at det foreligger tilstrekkelig informasjon for å kunne realitetsbehandle søknaden på møtet 31. oktober 2016. Vi anbefaler derfor at Omsetningsrådet vedtar at realitetsbehandlingen utsettes til møtet 9. desember 2016, og at møtet 31. oktober 2016 benyttes til å avklare en del føringer for sekretariatet for saksinnstilling til desembermøtet.

Drøftingspunkter

Punkter som Landbruksdirektoratet ber om at Omsetningsrådet drøfter på rådsmøtet i oktober:

1) Hvor går grensen for hva omsetningsavgiftsmidler skal benyttes til?

Ettersom vedtaket fra sak 67/15 i 2015 medfører at man åpner for en utvidelse av hva man tidligere anså som de ytre rammene av hva som kan finansieres ved omsetningsavgiften, ser Landbruksdirektoratet at det er behov for kriterier som en søknad skal vurderes etter. Et punkt i denne forbindelsen er retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 punkt 6 i forhold til denne søknaden og eventuelle senere søknader. Denne saken, dersom den innvilges, kan gi presedens for senere søknader om hva som kan anses å være innenfor omsetningslovens formål.

Landbruksdirektoratet hadde, som nevnt over, sett det som hensiktsmessig at dette punktet i retningslinjene fjernes, ettersom denne saken viser at det ikke gir noen føringer på hva som er relevante momenter for vurderingen av om en søknad bør fremmes for rådet eller ikke. Dersom rådet ønsker å beholde dette punktet i retningslinjene, er det etter, direktoratets mening, behov for kriterier som kan stramme inn denne bestemmelsen slik at den ikke blir intetsigende. I dag viser den kun til lovens formål slik at alt som fremmer omsetning, direkte eller indirekte, i prinsippet kan være et faglig tiltak innenfor lovens rammer.

Et av kriteriene kan være å ha en begrensning mot statlige oppgaver. Det vil være vanskelig å definere skillet mellom hva som anses som en statlig oppgave og hva som ikke er det i en bestemmelse, men det kan være hensiktsmessig å ha dette med som et vurderingskriterium. I denne saken er det enighet om at byggingen av forsøkshuset er en statlig oppgave. I andre saker har Omsetningsrådet avslått søknader med denne begrunnelsen, og i sak 63/13 vant dette synet fram. Her søkte Mattilsynet om midler til utvikling av systemstøtte for en framtidsrettet og moderne kjøttkontroll. Bransjestyret uttalte seg slik i denne saken: «Per i dag er kjøttkontrollen en offentlig oppgave og må derfor finansieres som en offentlig oppgave. Omsetningsavgiften er ikke en naturlig finansieringskilde for utvikling av systemstøtte knyttet til Mattilsynet ordinære arbeidsoppgaver.» Nortura støttet denne innstillingen, og Omsetningsrådet fattet vedtak i tråd med innstillingen.

2) Bransjeavgift.

Denne avgiften har mange likhetstrekk med omsetningsavgiften. Bransjeavgiften blir en kostnad som skal bæres av de samme primærprodusenten som skal dekke investeringen gjennom omsetningsavgiften.

Ønsker Omsetningsrådet å bidra til denne typen avgifter/avtalte pristilskudd, eller vil Omsetningsrådet at alle slike avgifter/pristillegg kommer til Omsetningsrådet som søknad om tilskudd over omsetningsavgiften?

Et alternativ er at så lenge aktørene er enige om det og det ikke er juridisk betenkelig å innføre slike avtalte avgifter, er å anse dette som uproblematisk. Et annet alternativ er at det bes om at hele søknaden gjøres via Omsetningsrådet som en søknad om omsetningsmidler slik at det blir oversiktlig hva den enkelte produsent til syvende og sist blir belastet med. Det siste av disse to alternativene er, etter Landbruksdirektoratets vurdering, en ryddig løsning, uten at vi anbefaler dette spesifikt.

Det er konkurranserettslige spørsmål knyttet til en bransjeavgift, og direktoratet bør rette disse til Konkurransetilsynet før vi foretar en egen vurdering.

Til slutt vil vi påpeke at det vil påløpe økt administrasjon for kraftfôrprodusentene ved at løsningen om bransjeavgift velges, og Animalia får en rolle som administrator og kontrollør av innkrevingen av denne avgiften. Dette reiser ytterligere problemstillinger som ikke vil bli drøftet her. Vi vil bare påpeke at Animalia i hovedsak er finansiert over omsetningsavgiften,

og uten det hjemmelsgrunnlaget for å kunne kontrollere at avgiftsinnkrevingen skjer etter avtalen som et offentlig organ har.